

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:	SECRETARIS:	PENNINGMEESTER:	REKENING:
A. VAN ISEGHEM	J.B. DREESEN	J.F. FALISE	750-9109554-54 of
IJzerstraat 1	Rode Kruisstraat 4	H. Serruyslaan 78/19	000-0788241-19
8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE	

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 17   **Nr. 2** - februari 1988

VOOR DE INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER, ZIE DE LAATSTE BLADZIJDE.

FEBRUARI - ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot een vraag en antwoordvoordracht die doorgaat op :

donderdag 25 februari 1988 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr Colenstraat 6, met als

Onderwerp : ZOEKLICHT OP EEN OOSTENDENAAR : WALTER DEBROCK

waarbij de heer Walter DEBROCK zal vertellen uit zijn rijkgevuuld leven, hierbij geanimeerd door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN.

De heer Walter DEBROCK voorstellen is water naar de zee dragen. Als rasechte Oostendenaar, Ere-Voorzitter van de Marine-Academie, Erevoorzitter van de Raad van Beheer van de Vrije Universiteit Brussel, Weerstander, Politiek gevangene, auteur van een onnoembaar aantal publicaties en bijdragen over de meest diverse onderwerpen, is hij een man waar we als Oostendenaar naar op kunnen kijken.

De heer DEBROCK kennen we, doorheen zijn vele voordrachten die hij voor onze Kring gaf, als een vlot en onderhoudend spreker. We zijn zeer verheugd dat hij bereid werd gevonden van deze keer eens iets over zichzelf te zeggen.

Dit belooft dan ook een avond te worden die geen enkel bewust Oostendenaar mag missen.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos, ook voor niet-leden. Men zegge het voort.

J.B. DREESEN

OOSTENDSE HUISNUMMERS

door Daniël FARASYN

Wij zijn het zo doodgewoon geworden, aan de ene straatkant huizen met pare nummers aan te treffen en aan de overkant onpare nummers aan de gevels te zien prijken. Practisch niemand stelt zich de vraag sinds wanneer is dit gebruik hier in voege getreden, hoe gebeurde de huisnummering in voorbije eeuwen, bestond die wel eertijds? Dergelijke vragen duiken slechts op bij historici, heemkundigen, genealogen, die met het probleem geconfronteerd worden een of ander gebouw in het vroegere stadsbeeld te localiseren.

Bij het naslaan van oude archieven blijkt het duidelijk, dat een blijvende officiële huisnummering een relatief jong verschijnsel is, dat eerst op het einde van de 18de eeuw, onder het Frans Bewind werd ingevoerd.

Voor zo verre wij konden nagaan in stedelijke verordeningen en vooral in notariële akten is de vermelding van een huisnummer meer uitzonderlijk vóór 1796. Oostendse notarissen duiden bij verkoop of verhuuring van huizen alleen de straatkant aan, N. of Z., O. of W. en de namen van de eigenaars van de aangrenzende panden. Slechts enkele gevallen van opgave van huisnummers zijn ons bekend.

De Hr. COOPMAN, in een bijdrage over "Oostendse Huisnamen" verschenen in Ostendiana II, stipte aan dat hij de eerste aanduiding van een huisnummer had aangetroffen in een notariële akte van 1705. In een studie over het Godshuis "De Drie Koningen", in Ostendiana III wees hij eveneens het bestaan aan in 1755 op de noordzijde van de Witte Nonnenstraat van twee aan elkaar palende huisjes, genummerd 5 en 6. Persoonlijk vond ik bij notaris DEMOOR de vermelding terug in 1728 van drie huizen genummerd 1, 2, 3 op de oostzijde van de Westmolenstraat, nu H. Serruyslaan. Ook notaris VAN ISEGHEM noteert in een akte van januari 1794 huisnummers in de Verlorenstraat onder volgende vermelding: "in het straetje commende over de poorte van het gouverneurshof loopende naer het platten form op de noordzijde van diere nr. 2 paelende van oosten aen het huys nr. 1 ende van westen hetgonne nr 3".

Blijkbaar moet er dus wel in de 18de eeuw en wellicht ook vroeger een huisnummering hebben bestaan waarbij een doorlopende nummering 1, 2, 3 werd gebruikt en niet de nummeringswijze die wij hedentendage kennen.

Dit nummeren van huizen is om begrijpelijke redenen nauw verbonden met huis- en volkstellingen, die periodisch werden gehouden, wat aanleiding gaf tot het tijdelijk aanbrenge van huisnummers. In Oostende werden o.m. volkstellingen uitgevoerd in 1698, 1717, 1723. In juni 1769 ging men te Oostende over tot een huizentelling, tot groot ongenoegen van de bevolking. Huizen werden opnieuw van nummers voorzien. "On est occupé actuellement à les numéroter. Le peuple qui attribue au magistrat des vues tendantes à vouloir charger les maisons de certaines taxes se récrée contre cette nouveauté et déteste celui qui en est l'auteur quoique mal à propos", zo meldt een briefschrijver uit Oostende.

In het begin van de definitieve bezettingsperiode van de Fransen, in 1794, greep er nog eens een huisnummering plaats, om een vlotte graanverdeling te kunnen organiseren.

Zoals voorheen werd wellicht ook hier de traditionele doorlopende huisnummering per straatkant gebruikt.

Bij de wet van 2 oktober 1755 besloot de Franse regering een nieuwe algemene volkstelling te houden. De centrale administratie van het Leiedepartement gaf hiervoor, bij besluit van 21 februari 1796, de nodige richtlijnen op. Nog hetzelfde jaar werd de telling uitgevoerd. Alle gegevens werden in een lijvig dossier van 182 follio's samengebundeld en door de Commissaire du Directoire Exécutif près le canton d'Ostende, TETUT, op 13 februari 1797, naar Brugge opgestuurd.

Bij deze telling werd een nieuwe methode van gebouwennummering ingevoerd. De stad werd in 15 wijken ingedeeld. De nummering ging door, wijk na wijk, straat na straat in doorlopende vorm voor de ganse stad, van het nr. 1 op de noordzijde van de Langestraat, nu Madridstraat, tot het nr. 1621 in "Le Faubourg" ten westen van de stad gelegen.

Dit gaf het verrassend resultaat dat huizen in straten en pleinen die op de grenzen van verschillende secties gelegen waren totaal uiteenlopende nummers kregen toegewezen. Gebouwen van het Wapenplein of de Grote Markt droegen op de noordzijde de nrs. 124 tot 131, op de oostkant de nrs. 1166 tot 1171, op de zuidkant de nrs. 564 en 565, op de westzijde de nrs. 174 tot 176. Deze volkstelling werd vooral op het Hazegras en in het westelijk voorgeborgte zeer onnauwkeurig uitgevoerd. Sommige huisnummers ontbraken. Andere werden zelfs tweemaal vermeld. Daarom werd in 1798 een aanvullende rectificerende telling gehouden, waarbij ten dele nieuwe huisnummers werden gegeven. Dit was vooral het geval in de eerste wijk.

Men zou wellicht bij deze vrij eigenaardige nummeringsmethode van 1796 en 1798 de bedenking kunnen maken dat deze nummers geen huisnummers zijn maar wel kadastrumnummers. Wanneer men in 1807 naar een nieuwe methode overgaat vermelden notarissen echter de oude en de nieuwe toegekende nummers als huisnummers. Notaris DONNY laat in november 1807 in een verkoopsakte van een huis op de noordzijde van de Albertstraat, nu E. Beernaertstraat, gelegen, aantekenen "portant cy devant le no. 1252 et présentement le no. 16". Bij de verkoop van een huis op de westzijde van de Kapellestraat laat hij noteren "ayant porté le no. 539 et depuis peu numérotée 43". Hetzelfde doet notaris TETUT in december 1807 bij de verkoop van "deux maisons contigues, rue de la Fortune, nrs. 1486 et 1487 présentement numérotées 14 et 15". De nummers gebruikt van 1796 tot 1807 zouden dus wel als huisnummers mogen beschouwd worden.

In 1807 werd de doorlopende nummering voor de ganse stad vervangen door een meer aanvaardbare nummering, plein per plein, straat per straat. Gebouwen op de Grote Markt kregen de nummers toegewezen 1 tot 23. Het nr. 1 was het hoekhuis van de Sint-Sebastiaanstraat, het nr. 23 het hoekhuis bij de Kapellestraat. In de straten gebeurde de nummering doorlopend aan de ene dan aan de andere straatkant. De Langestraat telde toen 93 gebouwen en strekte zich uit van de Weststraat tot de noordoostelijke wallen. De noordzijde, vanaf de wallen tot de Weststraat, kreeg de nummers toegewezen van 1 tot 56, de zuidkant, vanaf de wallen tot de Weststraat, de nrs. 57 tot 93. Zo kwam het, dat op het westelijk uiteinde van de Langestraat - nu de Madridstraat - het huis nr. 1 rechtover het huis stond, dat het nr. 93 droeg. Hetzelfde gold voor de Kapellestraat, die tussen het Wapenplein en de Jozef II straat 66

gebouwen telde. Bij de Grote Markt stonden de huizen nr. 1 en nr. 66 rechtover elkaar.

Deze in onze ogen nog vrij zonderlinge nummeringsmethode bleef te Oostende in voege tot rond 1860.

De overgang naar het gebruik van pare nummering aan de ene straatkant en onpare aan de overzijde moet te Oostende vanaf 1860 geleidelijk zijn gebeurd. De wijzigingen in de straatbenamingen doorgevoerd in 1858, de sinds 1846 nationaal voorgeschreven 10 jaarlijkse tellingen zullen aan deze grondige verandering in huisnummeringsmethode wel niet vreemd zijn geweest. In 1860 is de nieuwe nummering reeds in gebruik o.m. in de Kapellestraat en de Ooststraat, in 1861, in de Kaaistraat, de Louisastraat, de Schippersstraat. Andere straten kregen in daaropvolgende jaren een nieuwe nummering, derwijze dat in het tweede halfjaar van 1866 alle gebouwen in de straten en de 22 steegjes die de stad toen telde van nieuwe nummers waren voorzien naar het principe dat wij nu nog altijd kennen. Van doorslaggevend belang voor deze definitieve algemene wijziging in de huisnummering was de publicatie in het Belgisch Staatsblad van 7 juli 1866, blz. 3742-3743, van de verplichting voor alle gemeenten de nieuwe huisnummeringsmethode door te voeren, dit in het vooruitzicht van de algemene telling van 31 december 1866.

Het gebruik van pare huisnummers aan de ene straatkant en onpare nummers aan de overzijde van de straat is dus te Oostende een goed 120 jaren oud.

BOEKBESPREKING

André VAN CAILLIE, Oud Oostende in Beeld, deel III

Eén week eerder dan vooropgezet was A.V.C.'s "Deel III" klaar. Een prestatie.

Een kijkalbum met andermaal 200 fotodocumenten nopens het oude en minder oude Oostende. "Oud" betekent maximaal terug tot 1837, het geboortjaar van de fotografie. Maar de vroegste foto's met Oostende op blijken zich wel tussen 1850-1860 (eerder naar '60 op) te situeren.

En met dergelijke spectaculaire documenten opent A.V.C. de reeks : de haven, de stad en het strand ten tijde van de omwallingen in 1860 (nrs. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 19), het 1ste Kursaal in 1860 (nr. 11), schitterende opnamen van het westelijk strand met de eerste houten gebouwen (nrs. 12, 13, 14). Nr. 14 is een uitzonderlijk zeldzame blik op de 1ste Koninklijke Paviljoenen. Nrs. 16 en 17 betreffen de werkzaamheden aan de Handelsdokken in 1872. Nrs. 27-30 openbaren ongekeende hoekjes van het "Hazegras". Op nr. 54 is luchtvaartpionier PAULHAN weer in actie. Dank zij fotografisch uitvergrooten brengt nr. 59 de oude vuurtorenwijk weer tot leven.

En wie zou - zonder onderschrift - op nr. 66 het Marie-Joséplein herkennen ? Of de Hofstraat op nr. 116 ? Let op nr. 91 : de Yachtclub van Art-nouveau-architect Georges HOBÉ : straks wellicht ook prooi voor de slopershaven.

Eindelijk ook eens wat alternatieve opnamen van de Royal Palace, o.a. de Feestzaal (nrs. 102 en 103).

Op nr. 106 de 1 mei-stoet van 1920, blijkbaar veel serener dan die van voor enkele jaren.

Een absolute topper is nr. 115 : de 3 Handelsdokken met wijde omgeving uit de lucht gezien (1930).

63 foto's dateren van 1944 en later. Een groter percentage in vergelijking met de vorige delen. Wat wel als voordeel heeft dat jongere generaties, de huidige vijftigers, veertigers én der-tigers nu ook al kunnen mijmeren over stukjes verdwenen Oostende dat zij nog gekend hebben : het Wit Paard (nrs. 164, 165, 166), bioscopen als Cameo, Roxy e.a. (nrs. 146-148, 188)....

Spijtig dat we niets uit beide wereldoorlogen aantreffen. Maar niet getreurd : André denkt reeds luidop aan....deel IV !

Norbert HOSTYN

OOSTENDSE NUMISMATIEK

door Edwin LIETARD

EDMOND PICARD

Het Koninklijk Theater van Oostende werd op 15 juli 1905 op feestelijke wijze ingehuldigd en dit als een langverwacht centrum van kulturele expressie.

De directie van dit theater lag in de vakkundige handen van Dhr. Georges MARQUET, de uitbater van de Kursaal en van de pas ingerichte speelzalen.

Ter gelegenheid van de inhuldiging van dit theater werd er voor de eerste maal een voorstelling gegeven op 15 augustus 1905. Op het programma stond de premiere van een komedie van Meester Edmond PICARD "Ambidextre journaliste" (vertaald als "De handige en eerlijke journalist").

Edmond PICARD was voor Oostende absoluut geen onbekende persoon, hij was reeds van vroeger bekend als een soort "public-relations" van de Kursaal en was vooral bekend voor zijn slogan (gewaagde uitdrukking voor die tijd) "Oostende - Kunstcentrum".

De voorstelling had een enorme bijval en was een goede gelegenheid om de bekroning van zijn geleverde diensten aan onze stad te herdenken.

Door het Stadsbestuur van Oostende werd er een medaille geslagen en geschonken aan Georges PICARD vóór de voorstelling van de premiere van de komedie.

1905 MEDAILLE IN BRONS Ø 50 mm

R. OSTENDE

Stadswapen van Oostende boven 2 gekruise takkenbundels.

V. Een tekst in 10 lijnen :

L'ADMINISTRATION COMMUNALE/A MAITRE/EDMOND PICARD/ A L'OCCASION DE LA/PREMIERE REPRESENTATION/AU THEATRE ROYALE/DE LA COMEDIE/"AMBIDEXTRE JOURNALISTE/19 AOUT 1905

# # #

door Ann CASIER

8. H. LEUDET

LEUDET was tweede chef, aan het Kursaalorkest verbonden in 1878; de periode waarin PERIER eerste dirigent was. Hij was lid van de "Société des concerts de Paris" en gedurende vijftien jaar aan de opera verbonden als solo-violist (1). Hij bleef slechts één jaar actief als tweede dirigent. Hij trad ook als violist op tijdens de kamermuziekvoorstellingen.

9. FRANÇOIS-MARIE DE MOL (1844-1883)

Werd destijds behandeld door N. HOSTYN. Zie De Plate 80/205-206.

10. DÉSIRÉ PRYS (1852 - ?)

Désiré PRYS werd geboren te Bergen in 1852. Hij volgde viool bij WILLIAME en DONGRY en behaalde in 1870 zijn prijs van uitmuntendheid. Achtereenvolgens was hij : repetitor, orkestchef en theaterdirecteur te Bergen, dit in de periode 1880-1882. Nadien werd hij eerste orkestchef te Doornik, een functie die hij tijdens de zomermaanden te Versailles uitoefende. In 1884-85 werd hij dan orkestchef van de opera-comique te Antwerpen. Sedert 1877 (of reeds vroeger) speelde hij tijdens de zomermaanden mee in het Kursaalorkest en nam zijn plaats in onder de eerste violisten. In 1886 werd hij tevens dirigent van de opera-comique te Luik. De compositieklas die hij volgde was deze van HUBERTI en VAN DEN EEDEN (2). In 1886 werd te Antwerpen een werk uitgevoerd van hem : de "Marche Triomphale", in het Koninklijk theater waar hij orkestchef was. Zijn ballet "Les Sylphides" werd te Luik uitgevoerd.

Te Bergen werd hij muziekchef van de "Garde Civique" en in 1889 componeerde hij nog een opera-comique in één acte "L'Aveuglette" (3). Behalve violist was hij gedurende lange tijd dirigent van het dansorkest van het Kursaal, van 1882 tot en met 1891. Hij verving in 1890 de zieke tweede dirigent J. DE SWERT tijdens de middagconcerten. Op zijn beurt werd hij dan vervangen door zijn broer Nestor als dirigent van het dansorkest (4).

Enkele jaren later dook PRYS in het Oostends Kursaal weer op, met zijn harmonieorkest uit Frameries, waarmee hij optrad op 8 augustus 1897.

Composities van Désiré PRYS in het Kursaal gespeeld zijn :

- Allegretto (orgel)
- Bertha, gavotte (orkest)
- Canterbury, marche (orkest)
- Colin et Colinette, polka (twee trompetten)
- Concertouverture (orkest)
- Coppéneur, polka (orkest)
- Les cosaques de l'Ukraine (orkest)
- Divertissement (orkest)
- Elle dort (zang en piano)
- Intermezzo (orgel)
- Marche des ex-sous-officiers (orkest)
- Marche triomphale (orkest)
- Marietta, valse dédiée à S.M. Marie-Henriette

- Reine des Sedangs (orkest)
- Polka (orkest)
- Sérénade (viool en orgel)
- Les Sylphides, ballet divertissement (orkest)

Verder schreef hij nog fantasieën en transcripties op heel wat romantische werken (zie index van de uitgevoerde werken) en nog twee komische opera's in één acte : "Jean-Pierre en Dolores" en "Le sonnet de Jeannot" (5).

11. JOSEPH MICHEL (1847-1888)

Werd destijds behandeld door N. HOSTYN. Zie De Plate 83/227.

12. JULES DE SWERT (1843-1891)

Werd destijds behandeld door N. HOSTYN. Zie De Plate 83/174.

13. LÉON RINSKOPF (1862-1950)

Werd destijds behandeld door N. HOSTYN. Zie De Plate 1982. (6).

(1) E.O., 04.07.1878.

(2) E. GREGOIR, Supplément et complément au volume : les artistes musiciens belges au XVIIIème et au XIXème siècle, Brussel-Parijs, 1887, p. 223.

(3) E. GREGOIR, Deuxième complément et supplément au volume : les artistes musiciens belges au XVIIIème et au XIXème siècle, Brussel-Parijs, 1890, p. 167.

(4) S.O., 1890, passim.

(5) E. GREGOIR, Supplément, op. cit. p. 223.

(6) N. HOSTYN, Léon Rinskopf, in Nationaal Biografisch Woordenboek, 10, Brussel, 1983.

WILLIAM GOOLD

door D. VERSTRAETE

Tegenslagen aan de ene kant, succes aan de andere kant, dat was het lot van een reder en handelaar drie honderd jaar geleden. William GOOLD legde zich toe op het kopen en verkopen van schepen. Christiaan BACHUSIUS was zijn medewerker. Die kocht in 1693, voor rekening van GOOLD, het schip "De Eendracht" dat gekaapt was door het convooi van Nanna PIETERSEN uit Nederland. Dat schip was opgebracht in Zeeland en na verschillende conferenties bij de onderzoeksrechter, mocht BACHUSIUS het naar Oostende laten komen. Er werd daarvoor een loods gebruikt. De schipper, Gerrit Eversen BROUWER, werd ziek te Oostende. Hij stierf en hij werd aldaar begraven. Dat bracht allemaal onkosten mee voor de reders.

Het schip moest dan nog opgekalefaterd worden, er was werk voor de timmerman Jacob MOENTACK, voor de zeilmaker, voor de smid Joannes RIJCKAM, voor bakker VERDONCK, brouwer ANDRIESEN, voor de lijndraaier, voor de ketelaar VAN ISEGHEM en voor allerlei leveranciers van eetwaren. In totaal, de koopsom van het schip inbegrepen, moesten BACHUSIUS en GOOLD 1065 gulden betalen. Wij zouden het grootboek van GOOLD moeten kunnen vinden om te achterhalen wat er in Ierland werd geladen en wat er van te Oostende werd verkocht. In deze bundel krijgen wij alleen enkele gegevens over schepen waar GOOLD belangen in had. Zo bijvoorbeeld over het schip "House of Austria" dat met schipper GOURNAY wijn bracht naar Oostende. Pieter WILLAERT had vier vaten besteld bij GOOLD

maar hij weigerde die te aanvaarden. Er moest bestendig geproce-
deerd worden tegen slechte betalers, bij voorbeeld tegen Jan
WALLOP die zijn boter niet betaalde of tegen de zeelieden die
verantwoordelijk waren voor het vergaan van een schip in de haven
van Oostende. Het jaar 1696 was een zeer druk jaar. GOOLD en
BACHUSIUS kochten dan verschillende schepen, bv. het fluitschip
"De Lucia", gekocht in maart van dat jaar, het Engels pinasscheepje
"The St-Jacques" gekocht voor 1.010 gulden, het fluitschip "The
Happy Retour" voor 2.525 gulden. Dit schip werd in orde gebracht
en verkocht aan Thomas BACKER voor 2.800 gulden, dus met een winst
van 275 gulden. Het waren meestal gekaapte schepen die zo hun
bestemming vonden maar in mei 1696 kochten BACHUSIUS en GOOLD
"De Ijzerdrager" in een publieke veiling van Judocus DELAVILLETTE.

Dat was de man die de convooien te Oostende moest regelen. Dat
schip kostte 2.650 gulden. Er kwamen daar meestal veel onkosten
bij voor aftakelen, voor zeilen aan land brengen, voor het schip
uit de kaai te halen, waterpompen en allerlei andere onkosten.
Daarbij kwam nog dat "De Ijzerdrager" op een nacht losgeraakte
en door de storm in de kreek afdreef. Schipper FILLEGON kwam
met zes matrozen en vijf soldaten hulp bieden. Zij konden nog
dezelfde nacht het schip in de havengeul brengen maar zij verteer-
den veel geld in "De Strooien Haan". Ook met een Engelse bark, voor
600 gulden gekocht, waren er moeilijkheden. Dit schip werd aan
de nieuwe kaai gebracht maar het raakte daar vast in het slijk.
Er waren acht delvers nodig en drie bootsgezellen om dat schip
los te krijgen. Zij kregen brandewijn, brood en kaas. Een jongen
voerde het volk op en af met een boot en een binnenlander bracht
touwen en ander materiaal aan om het schip vlot te krijgen.

BACHUSIUS zorgde voor alles. Hij betaalde de port van brieven,
liep naar notaris RIJCKEMAN om allerlei officiële documenten
te doen opstellen, deed de Engelse sargiën (dekens) naar het
kantoor van de koning brengen waar ze moesten gekeurd worden
en hij verkocht ondertussen ook nog masten. Hij had zelfs de
tijd om een kabeljauw naar mevrouw GOOLD te brengen en Jacob
GOVAERT verwittigen die de coiffure van mevrouw moest maken.

Die mevrouw, dus Agnes BAUWENS, zou op 22 maart 1696 sterven.
Zij werd in de Sint-Gilliskerk begraven. Toen ze drie jaar voor-
dien haar nieuw huis in de Vlamingstraat te Brugge inrichtte hoop-
te ze dat God haar familie en haar nageslacht in vrede in dat huis
zou laten wonen en er in zaligheid sterven. De dood van zijn vrouw
was niet de enige tegenslag die GOOLD had te verduren. Een jaar
voordien verloor hij de "Sint-Guillielmus", een kostelijk schip
dat met zijn schipper Maarten JANSEN en zijn lading veronge-
lukte tijdens een terugreis van Bordeaux. Dat snauwschip was
door Christiaan BACHUSIUS, William GOOLD en Dierick van TIENEVELD,
elk voor een derde, gekocht voor 750 gulden. BACHUSIUS was de
boekhouder en hij zorgde voor de equipage die veel geld kostte
(366 gulden). William GOOLD verzekerde het schip te Rotterdam
voor 600 gulden. Schip en lading vertegenwoordigden een verlies
van 2.283 gulden. Pieter DE KEYSER, schipper op het Brugse hoekschip
"Onze Lieve Vrouw", had de "Sint-Guillielmus", in compagnie van
18 andere snauwschepen, uit de haven van Bordeaux zien zeilen.
Zij waren allen geladen met Franse koopwaren. DE KEYSER had nog
gesproken met schipper JANSEN en hij zag dus de "Sint-Guillielmus"
in zee lopen. Dat was op nieuwjaarsdag 1696. Er was geen verder
nieuws over het schip vernomen. Op zijn heenreis had het drie
pakken berevellen mee die veel geld gekost hadden en waar

GOOLD goed had voor gezorgd. Zij werden dag en nacht bewaakt, GOOLD zelf kwam een nacht waken. Die huiden werden ook eens in een pakhuis losgemaakt en geteld. De motten en de as werden er uit geslagen en dan werden ze terug verpakt en naar het schip van Maarten JANSEN gevoerd. Zij kwamen dus wel aan te Bordeaux maar het geld dat ervoor betaald werd verdween in de golven samen met het schip.

Die tegenslagen verhinderden GOOLD niet om verder te werken. Van begin 1696 tot einde 1699 werden op de openbare weegschaal (de balance) te Oostende 6.895 tonnen boter gewogen voor rekening van William GOOLD. Het waren tonnen van 40, 30, 20 of minder steen. Het juiste gewicht van een steen in Vlaanderen is mij niet bekend maar een Engelse steen woog 6,35 Kg. In de veronderstelling dat de tonnen door elkaar 30 steen wogen zou men, in ons gewicht, meer dan 200.000 Kg. boter ingevoerd hebben voor GOOLD in de tijdspanne van vier jaar. Hij kocht die boter vooral bij William SAGAN te Waterford in Ierland. Daniël ARTHUS uit Londen was tussenpersoon.

De vrouw van William GOOLD was in maart van 1696 gestorven, op 22 december van 1697 hertrouwde hij met Barbara Theresia JOEST, dochter van een Brugse advocaat (5). Vrienden maakten bij die gelegenheid een "Trouwduicht van de deugdelijke, voorzichtige en begaafden bruidegom, sir Willielmus Goold en van de deugdelijke, welbegaafde en lieftallige bruid juffrouw Barbara Theresia Joest, verzamende in de huwelijke staat op 22 december 1697". GOOLD wordt in dat lang gedicht geloofd om zijn werkzaamheid en hij wordt vergeleken met vlijtige mensen uit de oudheid. Ook de liefde van Barbara wordt er in geprezen. Het stuk werd te Brugge gedrukt bij Jacob BEERNAERT in de Breydelstrate in Sint-Xaverius. GOOLD was dus reeds goed ingeburgerd te Brugge. In augustus 1701 kreeg hij van J. DE CUYPER, pastoor in Sint-Gillis en van de kerkmeesters aldaar, een vrije sepulture van twee gemetselde vouten, in den hogen koor rechtover het zitsel van de heer pastoor. Hij moest daarvoor niet betalen, hij kreeg dit als geschenk omdat hij de kerk lange tijd als kerkmeester had geholpen. GOOLD betaalde toch zes pond voor die begraafplaats.

GOOLD kon het nu een beetje rustiger doen. Hij had zijn helpers te Oostende die voor de boter zorgden en hij kon zich nu beter bezig houden met allerlei processen tegen lastige betalrs, bij voorbeeld tegen Adriaan FLORENS. Dit proces werd gevoerd voor de wethouders van Oostende en Jacob RIJCKEMAN was procureur. Het gebeurde ook wel eens dat GOOLD een proces verloor, zo bv. in 1701 toen hij 19 vaten boter moest teruggeven aan Jan DE VAERE en dan nog 25 gulden als proceskosten moest betalen. GOOLD kocht nu ook allerlei waren in verschillende steden om schepen te bevoorraden. Hij voerde ook meekrap in uit Zeeland. Dit laatste duurde echter niet lang want Nederland en Engeland werden vijanden nadat Filips van ANJOU, kleinzoon van Lodewijk XIV, als erfgenaam van de Spaanse troon was erkend. Engelse kooplieden, vroeger graag gezien te Oostende, werden nu met argwaan bekeken.

Dat was wel niet het geval met William GOOLD want die was reeds sedert lang ingeburgerd. Daarbij, hij verlegde nu zijn handelsbetrekkingen. Hij deed zijn neef, Edmond GOOLD, in september 1702, zaken kopen te Duinkerke. Die neef kon spoedig laten weten dat zeven binnenlanders op weg waren met zout en andere koopwaren voor Brugge en Gent. Toch werd op 16 juni 1702 uit Amsterdam naar GOOLD geschreven dat huiden te Middelburg kunnen geleverd worden na aanvraag van een paspoort in Den Haag. De schrijver

van die brief vraagt aan GOOLD de Zweedse schipper Dauwe Dirkesen CRAEMER te helpen met raad en met geld. Die schipper was te Oostende opgebracht door de kaper Joannes DE WULF en in Amsterdam kon men niet begrijpen waarom Zweedse schepen gekaapt werden. GOOLD zal niet veel gedaan hebben, hij moest zelf goed uitkijken. Hij was wel een Ier maar men verwarde Ieren gemakkelijk met Engelsen en er werden ook Ierse schepen gekaapt. In januari 1703 werd het Engelse fregat "The Aventure" in zee veroverd en te Oostende opgebracht door Michiel MANSVELT. De kapitein van "The Gournay" had hierbij geholpen en daar dit schip eigendom was van GOOLD en van BACHUSIUS kregen die mensen ook een deel van de opbrengst toen het materiaal verkocht werd. Uit Duinkerke kwamen ondertussen verschillende schepen aan met boter. In maart 1705 waren in totaal meer dan 24.000 pond boter gelost te Oostende of te Brugge. Roger HEREFORT had die boter te Cork op het schip "The Providence" doen laden en dat schip naar Duinkerke gestuurd. GOOLD was voor één vierde in die lading betrokken en dat betekende meer dan 2.000 gulden. De rest van de boter was voor Edmond LOFTUS en LE CERF te Brugge.

GOOLD had mensen in dienst die zijn boter verkochten, bv. Michiel JANSSENS die boter verkocht te Brussel. Op 14 september 1706 schreef Joachim VAN DER LEPP uit Bergen naar William GOOLD in verband met een levering van kanten en ellegoed voor onderkieren. Hij zou zijn hoeker naar Oostende sturen met zalm en 6.000 pond stokvis alhoewel het goedkoper zou zijn moest Duinkerke als haven gebruikt worden. Hij wilde ook nog pek en teer leveren, rogge en tarwe uit Dantzig. GOOLD reageerde echter niet. Hij was waarschijnlijk ziek. Hij reageerde ook niet op 14 oktober 1706 toen Edmond GOOLD uit Dublin naar zijn "worthy cousin" schreef dat een lading van 120 ossenhuiden op de "Young John" naar Oostende gestuurd was. Hij kon ook nog voor boter zorgen tegen 18 gulden per 100 pond, voor leder en voor Engelse hoppe.

William GOOLD stierf in november 1706. Hij werd in het koor van de Sint-Gilliskerk begraven onder een witte steen waarop geschreven stond dat hij een Ier was die tot een beroemde en oude familie behoorde te Cork, dat hij bestuurder was van de Bogaarden school en kerkmeester van Sint-Gillis. Zijn eerste vrouw, Agnes BAUWENS, die op 22 maart 1696 stierf, ligt ook in dat graf. Zijn tweede vrouw, Barbara JOETS stierf in 1761. Zij werd begraven in het familiegraf van Karel JOETS in de Sint-Salvatorskerk (6). Op het einde van haar leven woonde zij in de H. Geeststraat samen met Joanna GOOLD, zuster van William, en met haar zuster Anna. Aanvankelijk had zij wel wat last met rekeningen die GOOLD nog moest betalen of met processen die nog in gang waren. Zij kreeg ook wel rouwbeklag, zo bv. van Stephen CRAGH uit Londen die terzelve tijd een onbetaalde rekening opstuurde. Ook M. DELAHADÉ uit Cork schrijft naar madame om zijn spijt uit te drukken over de dood van William GOOLD, zijn oude vriend.

-
- (1) De inlichtingen over William GOOLD komen uit bundel 2353 van het Fonds Aanwinsten in het Rijksarchief te Brugge.
  - (2) In zijn artikel over het godshuis "De Drie Koningen" (Ostendiana III, blz. 63) vermeldt J. COOPMAN een Jan Baptiste GOULD. Hij spelt die naam met OU. Eigenlijk zou het OA moeten zijn maar in Vlaanderen schreef men die naam steeds met OO, ook op de grafsteen van William GOOLD. COOPMAN deelt in nota mee dat hij verschillende leden van die Ierse familie uit

Cork terugvond in het notariaat VAN CAILLIE, einde 17de - begin 18de eeuw als kooplieden en reders.

- (3) Die Maria Catherine VAN NUYS hebben wij, in het hierboven vermelde artikel van J. COOPMAN leren kennen als stichteres van het godshuis "De Drie Koningen" te Oostende.
- (4) Mooie zichten van de Kom te Brugge kunnen we bewonderen in het boek "Brugge en de Zee", onder leiding van V. VERMEERSCH uitgegeven door het Mercatorfonds in 1982. In dat boek vinden we echter geen inlichtingen over die "Ancient Company des Gens de La Grande Bretagne". In datzelfde boek had ook wel een afbeelding mogen gestaan hebben van het schilderij dat de leden van de Kamer en Koophandel voorstelt. Wij kunnen dit schilderij nu in het museum van het Brugse Vrije bewonderen.
- (5) Die naam wordt ook soms JOEST geschreven. Het is niet onmogelijk dat de naam JOOST daar verband mee houdt.
- (6) Brugge, Stadsbibliotheek, Handschrift 449, deel III blz. 249 voor William GOOLD en deel V blz. 103 voor Barbara JOETS.

OPGENOMEN MUZIEK EN LIED UIT OOSTENDE EN OMGEVING

COLLECTIE OSTENDIANA

Stedelijke Openbare Bibliotheek

door Robert LEROY

Er bestaan al heel wat grammofoonplaten met opnamen van Oostendenaars : hetzij als zanger, muzikant, tekstschrijver of componist.

Al lang voor de opening in september 1970 van de Discotheekafdeling van onze Sted. Openb. Bibliotheek, werden daar platen bewaard van Irma WESTERLINCK, BERTINO, Louis GASIA. In de laatste 17 jaar werd er serieus aan verder verzameld, zodat de collectie al uit meer dan 300 exemplaren bestaat. Velen kwamen reeds nieuwsgierig informeren naar de inhoud van die afzonderlijke collectie, die zorgvuldig bewaard wordt, naast de bestaande 20.000 platen die worden uitgeleend.

Het is hoegenaamd geen volledige collectie van alle platen die door Oostendenaars werden gecreëerd. Verschillende redenen daarvoor zijn : beperkte oplagen van edities in eigen kring, ook was niet altijd geweten dat de uitvoerders van bepaalde stukken Oostendenaars waren. Nochtans zal u in de volgende lijst merken dat deze collectie eerder uitgebreid is en er waarschijnlijk voor iedere lezer onbekende namen zullen in voorkomen. Daarom wordt zo mogelijk de kunstenaar met een korte tekst voorgesteld. Wij laten niet na onze burenen die in deze collectie opgenomen worden, te vermelden.

Ik dank het Bestuur van "De Plate" voor de mogelijkheid die zij biedt om de catalogus van deze collectie audio-visuele materialen langs hun tijdschrift kenbaar te maken.

De indeling van de rubrieken is als volgt :

1. Klassiek - 2. Jazz. - 3. Documenten. - 4. Kinderplaten -
5. Volksdans - 6. Letterkunde - 7. Lichte genre

1. KLASSIEKE MUZIEK

a) Solisten

Paul BEELAERTS (hoboïst, componist)

Geboren te Oostende op 19 juli 1949.

Kon. Muziekconservatorium te Gent en te Brussel. Als componist is hij autodidact. Europese prijs Pro Civitate in 1979. Laureaat Tenutowedstrijd in 1973. In 1977 zelfde prijs voor compositie. Werd onlangs voorgesteld voor de Italiaprijs.

1° Concerto in d voor hobo, strijkers en continuo van A. MARCELLO. Concerti in D opus 7 nr. 11 voor viool, strijkers en continuo in d voor 2 hobo's en continuo; Concerto grosso in a opus 3 nr. 8 voor 2 violen, strijkers en continuo van A. VIVALDI. Paul Beelaerts en Paul Dombrecht, hobo; Collegium instrumentale Brugense met o.a. Marie-Christine Springuel, viool; o.l.v. P. Peire.
Opgenomen in Klankstudio Steurbaut te Gent in december 1979. DG 1980 502; 1LP.

2° In honorem sancti Ludovici regis Galliae : canticum; Mors Saulis et Jonathae : oratorium van M.-A. CHARPENTIER. Gezongen door verschillende solisten, het Gents Madrigaalkoor en Cantabile Gent; Musica polyphonica met o.a. Paul Beelaerts en Paul Dombrecht, hobo; o.l.v. L. Devos.
Erato STU 71466; 1LP.

Roland CARDON (componist)

Geboren te Ronse op 15 april 1929. Volgde de Koninklijke conservatoria te Gent en te Luik. Speelde fluit solo bij Muziekkapel 12de Brigade Arlon (1954); hoofdonderkapelmeester bij Muziek 4de Brigade Liège (1957); kapelmeester bij Binnenlandse strijdkrachten Arlon (1963); kapelmeester bij Rijkswacht Brussel (1972-1981). Leraar in verschillende muziekacademies van het land. Directeur van het Stedelijk Muziekconservatorium te Oostende sinds 1982. Heeft meer dan 200 composities op zijn naam, waarvan vele op plaat opgenomen.

1° Zie : Muziekkapel van de Belgische Zeemacht nr. 6.

Roland CORIJN (componist, altviolist)

Geboren te Kortrijk in 1938.

Volgde Muziekacademie te Harelbeke en Kon. Muziekconservatorium te Gent. Laureaat Tenuto 1973 met 4 movimenti. Altviolist van het Belgisch Kamerorkest. Stichter van verschillende ensembles. Directeur Sted. Muziekconservatorium te Oostende van 1 september 1977 tot 31 augustus 1979. Is nu directeur van het conservatorium te Harelbeke.

1° Quattro movimenti van Roland CORYN. De Philharmonie van Antwerpen o.l.v. Fr. Devreese (ook met uitvoering werk van andere componisten).
Opgenomen in de Elisabethzaal te Antwerpen.
Cultura_5073-N2; 1LP. (reeks : muziek in Vlaanderen).

2° Sonate voor twee piano's (1981) van Roland CORIJN. L. Kende, H. Hendrickx, piano's (ook met uitvoering werk van andere componisten).
Opgenomen in 1984.
Terpsichore 1982 029; 1 LP.

3° Zie : Georges Maes nr. 6.

Gustave DE BRAUWER (klarinet)

Geboren te Oordegem op 15 september 1933.

Behaalde aan het Muziekconservatorium te Gent in 1952 de eerste prijs voor kamermuziek en in 1953 het hoger diploma voor klarinet. Schreef een belangrijke toonladderstudie voor klarinet. Was leraar aan het Sted. Muziekconservatorium te Oostende. "Petite musique pour Claude de France, jardinier" op. 16 voor klarinet en piano van C.-A. WAUTERS werd aan hem opgedragen.

1° Concerto voor 7 blazers, slagwerk en strijkorkest (1919) van Frank MARTIN en werk van M. POOT. Solisten zijn o.a. Gustave De Brauwer, klarinet; Jozef Wauters, fluit; Omer Geirnaert, hobo; Westvlaams orkest o.l.v. D. Varendonck.
Harmonia Mundi HMO 30.736; 1LP.

Ephrem DELMOTTE (beiaardier, componist)

Geboren te Ronse op 13 maart 1905.

Muziekschool te Ronse op vijfjarige leeftijd begonnen. Kon. Muziekconservatorium te Gent bij Leandre Vilain. Als leraar muziek volgt hij nog lessen voor beiaard te Mechelen bij J. Denijn en St. Neefs. Stadsbeiaardier te Ronse vanaf 1930, te Sluis sinds 1963 en te Oostende sinds 1965.

Was gastbeiaardier in vele Europese landen en in Israël. Gaf niet alleen onderricht in Vlaanderen maar ook in het buitenland.

1° Beiaard van Oostende : Du gris, Op de Vismarkt ben ik geboren; Kom in dat kleine paviljoen; Roses of Picardië; Allen die willen ter kaperen varen; Des winters als het regent; Naar Island; Ik zag Cecilia komen; Van twee coninckskinderen; Les feuilles mortes; Torna a Sorriento; Souvenir; Ich liebe dich; Het hutje bij de zee; Wien, du Stadt meiner Träume; Wiegeliëd; Trees.
E. Delmotte, beiaard.
Decca SSS 582 x 636; 1LP.

2° Beiaard van Oostende : Selectie van zeven stukken uit vorige LP.
E. Delmotte, beiaard.
Decca 95-23.930X; 1 single.

3° Beiaard van Oostende : Al ben ik niet groot; Als vader kwam van zee; Beiaardier Delmotte; Moeder.
E. Delmotte, beiaard.
Laurentius VANACKER, compositie en productie.
Opname door Le Beach Studio Middelkerke.
Excess Records E.R. 1002; 1 single (uitgave 1987).

Jules Toussaint DE SUTTER (dirigent, componist)

Geboren te Gent op 10 april 1889. Overleden te Fréjus op 3 december 1959.

Volgde Kon. Conservatorium te Gent. Behaalde ondermeer de eerste prijs van Rome in 1919 voor zijn cantate "Tijl Uilenspiegel". In 1919 benoemd tot directeur van het Conservatorium te Oostende en dirigent van het Orkest van het Kursaal. Van 1936 tot 1954 was hij directeur van het Kon. Conservatorium te Gent. Componist van symphonieën, symphonische gedichten, een oratorium, een opera, kamermuziek, e.a.

Hij vond de dood te Fréjus bij de dijkbreukramp.

1° Concert voor klavier en orkest van J. Toussaint de Sutter (ook met werk van ander componist). M. Gazelle, piano; L'Orchestre de Liège o.l.v. F. Quinet.
Decca 173.404; 1LP.

BOEKBESPREKING

Roland PIERLOOT, Het vroegere Mariakerke en Raversijde, 1987.

Zo stilaan geraakt de markt met kijkboeken over "oud Oostende" oververzadigd : er zijn de 2 volumes van Y. VYNCKE's "Oostende in oude prentkaarten", er zijn de 3 delen "Oud Oostende in beeld" van André VAN CAILLE - met soms erg spectaculaire foto's voor kennersogen, het kijk- en leesboek over de Oostendse visserij door R. DESNERCK bracht ons alle essentiële beeldmateriaal uit die sector, "Zandvoorde toen" (1978) bracht ons heel wat beelden van deze deelgemeente. Reken daar nog de vele fotobladzijden uit "De Plate" bij (1)...

Onlangs nu verscheen er een lijvige uitgave gewijd aan Mariakerke-Raversijde. Een bewuste monografische aanpak dus. En de pluim gaat naar R. PIERLOOT die ontstellend veel beeldmateriaal nopens zijn interessegebied heeft weten te verzamelen.

Het zijn foto's en prentkaarten van oude straten en hoekjes die je overigens niet zo gauw te zien krijgt. Ook voor de amateurs van de kustarchitectuur is dit boek een ware schat : p. 56, 57, 58 (verrassend mooie art-nouveau !), 63, 65.

Ook het Musée STRACKÉ komt ruim aan bod (p. 29-31). En dan de tramfanaten ! (p. 55).

Maar vooral zijn er de gewone dingen, de alledaagse straten met hun mensen in hun dagelijks doen vereeuwigd.

Wat ontbreekt is m.i. een woordje historiek over Mariakerke-Raversijde; de bijschriften zijn ook niet wat ze moeten zijn, en vertellen vaak niet meer dan wat we op de foto zelf kunnen lezen.

Ons stoort ook het "copyright" : hoe kunnen auteur of uitgever in godsnaam copyright hebben op prentkaarten van 1900 die door derden op de markt zijn gebracht en hoewel zeldzaam - toch weer niet uniek zijn ?

Alles samen toch een must voor uw persoonlijke "Ostendiana".

---

(1) ....die trouwens ook afzonderlijk te koop zijn in onze verkoopstand !

August VAN ISEGHEM

HOE SNEL EN EFFICIËNT IETS ZOEKEN OF TERUGVINDEN IN "DE PLATE" ?

Voor de jaargangen 1972-1982 bestaat er een cumulatieve index op auteursnamen met hun titels, op familienamen en op trefwoorden.

Kostprijs : 200 Fr

Voor de jaargangen 1983, '84, '85, '86 en '87 bestaan afzonderlijke inhoudstafels en indices.

Kostprijs : 100 Fr.

Kortom : 6 inhoudstafels ontsluiten u 16 jaargangen van "De Plate".

Te verkrijgen door storting op rekening 750-9109554-54 van De Plate, Oostende, met vermelding : "cumulatieve index" of "index 19..".

Ook te verkrijgen in de museumshop.

STRAATJE ZONDER EINDE

AUGUSTUS 1952

KADZANDSTRAAT EN BONENSTRAAT
DECEMBER 1954

door Norbert HOSTYN

1910

In juli deelname aan het 4e Salon van de "Cercle Artistique d'Ostende", ingericht in het Kursaal, met volgende vijf werken : "Sous-bois in de herfst", "Alleen", "Ter rust", "Ingang van de haven" en "Straatje in Vlaanderen" (1).

Verder in de maand volgde al een 5e Salon, nu in de Kon. Galerijen. Jan DE CLERCK was er met een "Gestrande vissersschuit" en een "Speelmanskapel te Brugge". In "L'Echo d'Ostende" verscheen volgende kritiek : "Voici le premier des De Clerck. Il permet de se rendre compte des essais de facture différentes réalisés depuis quelques années par le chercheur infatigable qui est heureusement dans l'âge où l'on peut répéter sans fatigue les expériences les plus diverses. Le jeune maître a raison, du reste, de les tenter, puisqu'elles attestent un incontestable mouvement ascensionnel. Nous préférons de beaucoup ses oeuvres nouvelles aux précédentes" (2).

Op financiëel gebied ging het Jan DE CLERCK nu beter voor de wind. Er was geld om in september een Italiëreis aan te vatten. We weten dat hij Venezia en Assisi bezocht, maar ook het heerlijke Brunate aan het Lago di Como. Venezia zou een geliefd motief worden in zijn kunst.

Een foto in een van DE CLERCK's albums toont ons de meester, gezeten in een gondola, samen met enkele vrienden. Het decor is het Palazzo Ducale en een deel van de Libreria Vecchia. Met de grote hoed, het donkere pak en de obligate strik mat DE CLERCK zichzelf duidelijk artiestenallures aan.

In oktober vond Jan DE CLERCK kopers voor twee schilderijen : "Sous-bois nabij Spa" en "Alleen". Zijn inzending naar het herfstsalon te Lyon, een "Vissersinterieur", werd in de Lyonese pers met een goeie kritiek onthaald (3) :

"Le tableau dans lequel M. Jan De Clerck a représenté l'intérieur d'une de ces familles de pêcheurs ostendais, est une des oeuvres le plus remarquables de ce salonnet. On y reconnaît facilement la main habile déjà révélée par tant de dessins et pastels si recherchés des connaisseurs. Les compositions de M. Jan De Clerck, que nous félicitons chaleureusement, se recommandent par des qualités toutes spéciales, nous aurons plus d'une fois l'occasion de les apprécier. La grâce, un sentiment aimable, distinguent toutes ses oeuvres et, outre la finesse du trait et la liberté des tons qui donne tant de charme et de couleur à l'ensemble, nul ne sait mieux que lui appeler la lumière sur le point qu'il veut faire ressortir, et forcer le regard le plus distrait à s'y arrêter."

Enkele belangrijke werken uit 1910 :

"De werf" (olie; 88 x 114). Een schip ligt op stapel, tussen een warboel van houten balken zijn scheepsbouwers aan 't werk.

"Laatste zonnestrallen te Venezia" (olie op doek). (Eertijds Philadelphia, verz. ROSENTHAL)

"Te Venezia" (pastel). (Eertijds Gent, verz. Maurice DE PRAETERE).

1911

In het naseizoen was Jan DE CLERCK terug aan het Lago di Como. Op 9 september woonde hij er de regatta's bij (Villa d'Este). Het eigenhandig geannoteerde programmaboekje bleef hij bewaren als een herinnering.

1912

Deelname aan de tentoonstelling van de "Kunstkring van Nieuwpoort-Stad" met acht schilderijen : "Ter rust", "Kalm", "Straat te Nieuwpoort", "Straatje te Diksmuide", "Christushoofd", "Venetië", "Winteravond" (4).

Jan DE CLERCK was ondervoorzitter van deze Nieuwpoortse Kunstkring, waarvan Thomas VAN ISEGHEM het voorzitterschap waarnam. Onder de leden van deze kring vinden we Oscar DE CLERCK, Eugène-Achille GERBOSCH, Oscar HALLE en de stillevenschilderes Thérèse RUCLOUX terug.

-
- (1) Cercle Artistique d'Ostende. Quatrième Salon au Kursaal, Oostende, 1910, p. 18, nrs. 16-20.
  - (2) A.J., Au Salon Artistique d'Ostende, in L'Echo d'Ostende, 7 augustus 1910.
  - (3) TH. LEROY, in Le Petit Lyonnais, nr. van november 1910.
  - (4) Kunstkring van Nieuwpoort-Stad. Moderne Kunst-werke, Nieuwpoort 1912.

(vervolgt)

DE TAALKWESTIE IN DE GEMEENTERAAD

Het is soms leuk om oude gemeenteraadsverslagen verschenen in het "Bulletin Communal de la Ville d'Ostende" na te lezen.

Na de eerste Wereldoorlog werden de gemeenteraadszittingen nog bijna uitsluitend in het Frans gehouden. Enkele overeenkomsten werden evenwel in het Nederlands opgesteld. In dat verband lezen we een ordemotie door het gemeenteraadslid DE VRIÈRE in de zitting van 28 juni 1919 gehouden. We laten die ordemotie hier integraal volgen :

24. Motion d'ordre. - Conseil communal. - Usage du flamand.

M. de Vrière. - Vous venez de lire un tas de pièces en flamand. Est-il bien nécessaire encore de relire ces pièces en français ? Si l'on a compris, on pourrait le dire, ainsi la deuxième lecture deviendrait inutile.

M. le Président. - Les flamands ont le droit de demander la lecture flamande.

M. de Vrière. - Je ne discute pas ce droit. Je veux établir que si les Wallons ont compris le texte flamand, ils ne doivent pas insister pour avoir le texte français.

M. le Président. - Il n'est juste qu'on lise les rapports en flamand et en français.

We denken dat hier geen verdere commentaar nodig is.

Omer VILAIN

EEN LIEDJE OVER DE KAPELLESTRAAT

door Jef KLAUSING

Ronny MAES, de zoon van Octaaf die destijds de welbekende frituur uitgbaat heeft in de Christinastraat, nabij de Langestraat, tekende het volgende lied op dat zijn moeder onlangs zong.

IN DEN UNIPRIX!

In den U-ni prix 'k weun der dich-te bie
 'k goan der 's noens goan e-ten 'k goan der 's noens goan e-ten.
 In den U-ni-frix 'k weun der dich-te bie
 'k goan der 's noens goan e-ten Sa-la met pe-ta-te-friet
 'k goan der 's noens goan e-ten Sa-la met fe-ka-te-friet

In den Uniprix
 'k Weun der dichte bie
 'k Goan der 's noens goan eten (2 x)
 In den Uniprix
 'k Weun der dichte bie,
 'k Goan der 's noens goan eten) 2 x
 Sala met petattefriet)

In den l'Innovationg
 Poppen zoender hoar
 Poppen die kun'n dansen (2 x)
 In den l'Innovationg
 Poppen zoender hoar,
 Poppen die kun'n dansen) 2 x
 Al in de l'Innovationg)

In de "Variété"
 Viere, vuuf en nee...
 Doenkerblauwe schortjes, (2 x)
 In de "Variété"
 Viere, vuuf en nee...
 Doenkerblauwe schortjes) 2 x
 Al in de "Variété)

Het is goed mogelijk dat dit lied door onze BERTINO geschreven werd : het past in zijn stijl.

Ook een jaartal kan er op geplakt worden : rond 1935. Toen was er in de Kapellestraat (waar nu de winkel "Blokker" is) het magazijn "UNIPRIX" dat ook warme maaltijden opdiende. De magazijnen "A L'INNOVATION" lagen er juist tegenover (waar nu "C & A" gevestigd is). Wat de "VARIÉTÉ" betreft, ik kan me niet goed meer herinneren waar deze winkel gelegen was, waarschijnlijk ook in de Kapellestraat. In deze winkel die met de oorlog verdwenen is, werd (toen !) alles verkocht aan speciale prijzen : 4,95 Fr, 9,95 Fr, enz., dat is de reden waarom gezongen werd : viere, vuuf en nee... (-gentig).

Volledigheidshalve heb ik de melodie opgetekend. Deze melodie is dezelfde als die van het soldatenlied dat we vóór 1940 in de kazerne zongen :

Schachten debout, (2 x)
Les hommes de la classe
Die zo geren jassen (= patatten schillen)
Schachten debout, (2 x)
Les hommes de la classe
Numérotez vous.

...een herinnering aan de tijd dat ons leger nog franstalig was.

Deze melodie moet voorzeker afgeleid geweest zijn van het koor der Piraten uit de operette "The Pirates of Penzance" uit 1879 van GILBERT en SULLIVAN, die ze waarschijnlijk geleend hebben uit de opera "La Traviata" (1853) van VERDI en wel het bekende zigeunerkoor dat gedurende vele jaren het kenwijsje was van het opera- en belcantoprogramma in de radio van de betreunde Oostendse producer Etienne VANNESTE.

LAATSTE JAREN EN DOOD VAN AUGUST STRACKÉ

door Germain BILLIET

Mijn informatie over de laatste levensjaren van STRACKÉ is vrij schaars. Ik haal ze hoofdzakelijk uit het bulletin van de Oostendse kamer van koophandel, uit enkele documenten in privé-bezit, uit gesprekken met geburen van STRACKÉ uit de Verlaatstraat, waar hij gestorven is, en wat zijn dood en begrafenis betreft, uit de lokale bladen. Onnodig te zeggen dat mijn kennis over die levensperiode van onze hotelier veel lacunes vertoont.

Na W.O. I deemstert de figuur van onze dynamieke selfmade man vrij snel weg. Het enige milieu waar hij nog heel even verschijnt is de kamer van koophandel, maar het is een verschijning zonder glans. In 1919, nl. op 4 februari, woont hij één vergadering bij. Ongetwijfeld uit een behoefte om zich te bevestigen. Op de lijst van de aanwezigen staat STRACKÉ vermeld als "président section intérêts balnéaires". Maar dat is een lege titel waarachter geen realiteit meer steekt. Overigens, dat jaar komt STRACKÉ niet meer naar de vergaderingen.

Ook in 1920 is hij één keer aanwezig (1 februari). Op de ledenlijst prijkt hij nog als "négociant en huitres et homards, rue du Quai 37". Hij wordt zelfs opgegeven als de derde oudste en als lid van de 5 secties. Maar die vermelding is gewoon een achteloos herhalen van een vroegere situatie. STRACKÉ was toen geen

hotelhouder en ook geen handelaar meer. Hij woonde nu aan de overkant van de straat, tegenover het vroegere hotel. De samenstelling van het bestuur van de kamer van koophandel leert ons dat Henri HILLEBRANT nu voorzitter is van de afdeling "Intérêts balnéaires", "en remplacement de M. STRACKÉ August, démissionnaire". Maar over dat ontslag krijgen we nergens bescheid. STRACKÉ is geruisloos vervangen.

Hij daagt nog een allerlaatste keer op, op de algemene vergadering van 24 februari 1924. Hij neemt er zelfs het woord om de voorzitter en de leden van het bureau te feliciteren bij de vernieuwing van hun mandaat. Het is duidelijk dat STRACKÉ die gelegenheid te baat neemt om zich nog eens te doen opmerken. Wel een ijdele poging voor de 78-jarige man. Wordt zijn naam nog afgedrukt in de algemene ledenlijst van 1926, 1928 en 1930, hij komt voortaan niet meer naar de vergaderingen.

Maar het lijkt wel of onze gewezen hotelier weigert afstand te doen van zijn prestige. Zich vastklampend aan zijn vergane glorie laat hij zich in 1921, piekfijn uitgedost, fotograferen door E. DE SOUTERE, toen de florerende fotograaf op de Groentemarkt. Het portret toont de 75-jarige STRACKÉ op zijn voordeligst. Een stevig gebouwde man, gezeten in een fauteuil, het kloeke hoofd rechtop. Treffend is zijn waardig voorkomen en zijn krachtige eerlijke blik. Grijsz haren, grijsz sikje, verzorgde snor, donker kostuum met wit vest. In de linkerhand een ceremoniële witte pet, de rechterhand steunend op een wandelstok met zilveren handvat. In het knoopsgat, links, een ordeteken. De staatsiefoto van een man die terugblijkt op een prachtige carrière en nog bewust is van zijn waarde. Onderaan de foto staat de volgende formule gedrukt : "Veuillez accepter, je vous prie, comme expression de ma profonde reconnaissance pour votre témoignage d'estime et d'amitié depuis de longues années ce portrait en souvenir. Votre dévoué..." In het stedelijk archief berust een exemplaar ondertekend Auguste STRACKÉ en opgedragen aan "Monsieur James ENSOR", die toen 61 jaar oud was.

Ook met die foto, die hij ongetwijfeld aan anderen heeft gestuurd, probeert STRACKÉ zijn imago op te poetsen en enigszins in de belangstelling te blijven. Die pogingen om zijn aanzien te handhaven doen een beetje pijnlijk aan.

In de naoorlogse anti-Duitse sfeer moet zijn afkomst als een odium op hem gekleefd hebben. Waarschijnlijk was STRACKÉ in bepaalde milieus persona ingrata geworden. Romdom de bejaarde man groeide de stilte en de eenzaamheid. En met de onverschilligheid of de minachting de vergetelheid.

Door de oorlog en door de ouderdom had STRACKÉ inderdaad veel van zijn glans verloren. Hij exploiteerde geen hotel meer. Zijn museum en zijn prachtige villa waren vernietigd. Een andere bron van verdriet moet zijn tweede vrouw geweest zijn, Katharina HOFFMAN uit Wiesbaden. Heeft zij Oostende en haar man verlaten op het einde van de oorlog of kort daarna ? Het staat vast dat ze in 1924 niet meer in onze stad verbleef en vóór STRACKÉ gestorven is. Maar : waar en wanneer ? Zoals ik al zei rept STRACKÉ in zijn autobiografie geen woord van zijn tweede vrouw. Ik heb geprobeerd in Wiesbaden verdere gegevens over haar te verkrijgen maar zonder resultaat.

Onmiddellijk na de oorlog was STRACKÉ zeker niet onbemiddeld. In Oostende-West bezat hij 1.300 m² bouwgrond waarvan hij sinds 1909 eigenaar was. Bovendien had hij voor zijn verloren gegane bezittingen in Mariakerke oorlogsschade ontvangen. Dat hebben

mijn zegslieden uit de Verlaatstraat met stelligheid verzekerd. In elk geval tussen 1922 en 1927 ontplooit de oude STRACKÉ een drukke activiteit op het stuk van onroerende goederen. Hij koopt en verkoopt. Hoe het allemaal in zijn werk gegaan is, kon ik niet ten gronde uitvissen.

In april 1922 koopt hij 518 m² bouwgrond in de Spaarzaamheistraat. Een goed jaar later, nl. in augustus 1923, doet hij die grond van de hand. In het begin van hetzelfde jaar (februari 1923) verkoopt hij het huis in de Kaaistraat (nr 39) dat hij in 1893 gekocht had en aan het Hôtel d'Allemagne paalde. En in mei 1923 koopt hij, weer in de Spaarzaamheidstraat, 830 m² bouwgrond verdeeld in 6 percelen waarvan hij er één verkoopt in augustus 1923 en de 5 andere in de maanden januari, februari, maart en april 1924.

Dat is wel het drukste jaar van zijn transacties. In maart 1924 verkoopt hij, op het gehucht De Meiboom, aan de rand van het Maria-Hendrikapark, 1.846 m² grond en huizen in de Frère Orbanstraat en in de aanpalende Verlaat- en Beekstraat. Die twee laatste straten verbinden de Gouweloze- en de Frère Orbanstraat. Van die laatste straat werd het oostelijk gedeelte omstreekt 1954 omgedoopt in A. Vermeylenstraat. Een groot deel van die grond verkoopt hij in de loop van 1925.

In juli en augustus 1924 verkoopt hij 4 huizen die hij heeft laten bouwen in de Gelijkheidstraat. In september 1924 verkoopt hij meer dan de helft van de bouwgrond gelegen in Oostende-West.

In mei 1925 doet hij, onderhands, afstand van zijn oesterkwekerij (39 aren) nl. "Huitrière Ostende-Est" ten voordele van een zekere Albert RAU. Zijn laatste transactie sluit hij af in 1927. In september dat jaar verkoopt hij het huis in de Kaaistraat (nr 41) dat hij aangekocht had in 1888. Het is of hij de laatste schakel, die hem met het stadscentrum verbindt, doorhakt.

Ondertussen heeft STRACKÉ in de loop van 1924 3 huizen naast elkaar laten bouwen in de toen schaars bebouwde Verlaatstraat, nl. de nrs 9, 11 en 13. Ze werden genoemd "de huizen van Stracké". Hij zelf betrok nr 9 en verhuurde de andere woningen.

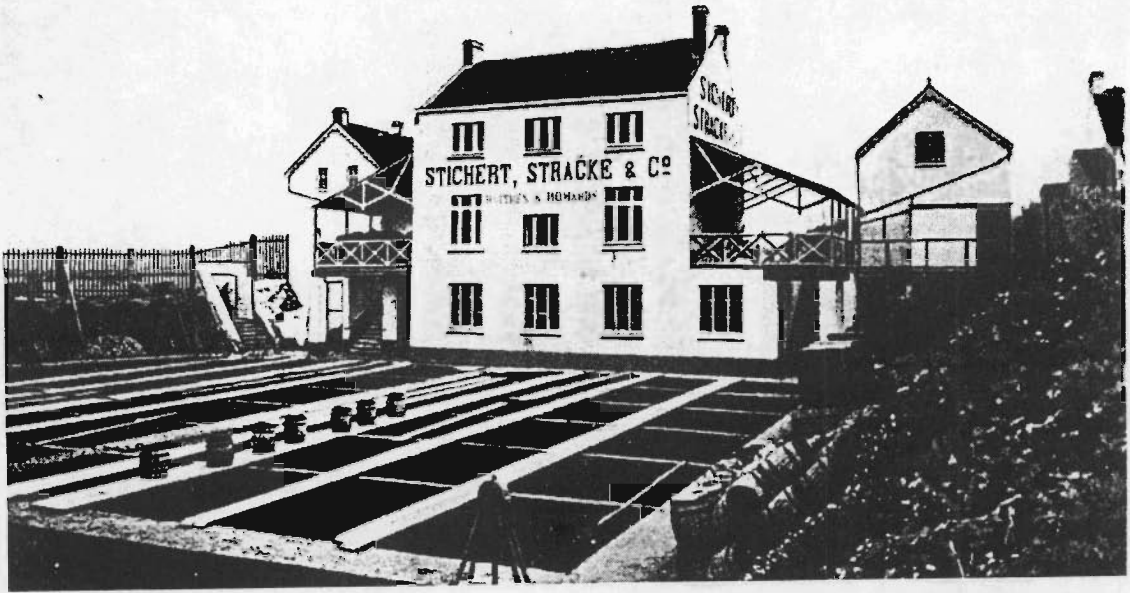
Toen gebeurde er iets dat mijn informanten uit de Verlaatstraat niet geweten hebben maar door notariële akten wordt geopenbaard. Voor het huishouden van STRACKÉ zorgde een Duitse gouvernante waarvan mijn zegslieden de naam niet wisten. Welnu op 30 oktober 1925 verkoopt STRACKÉ het huis dat hij bewoont, Verlaatstraat 9, aan zijn huishoudster, de 50 jarige Johanna Wilhelmina HASELBACH, weduwe van Fritz SCHULZE (uit Siegen) voor 32.000 ₣. En hij blijft er nog tien jaar wonen volgens een overeenkomst die wij niet kennen. Het is b.v. niet onmogelijk dat die vrouw de koopsom niet moest betalen in ruil voor haar diensten.

Van die Johanna HASELBACH, genoemd Frau SCHULZE, bewaren mijn zegslieden geen vriendelijke herinneringen. Het was een bazige lastige vrouw die een vurige aanhangster werd van HITLER toen diens ster begon te rijzen. Op 18 juli 1939 verkocht zij het huis voor 76.000 ₣ aan Charles LENAERTS en keerde naar Duitsland terug. Bij STRACKÉ werkte ook een dienstmeid uit Jabbeke. Mijn pogingen ginder om haar identiteit te achterhalen leverden niets op.

We kunnen ons de vraag stellen waarom de eertijds zo gevierde hotelier zich in een zo weinig riant omgeving heeft teruggetrokken. Uit misnoedigheid en teleurstelling wegens zijn miskennis en verloren prestige? Omdat hij er in zijn oude dag rust en stilte vond?

DE OESTERPUT VAN STRACKÉ

Oostende. - Parc aux Herbes & Homard. Strand. Stracké

Over de manier waarop de tachtigjarige STRACKÉ de tien laatste jaren van zijn leven heeft doorgebracht, wisten de zegslieden uit de Verlaatstraat weinig bijzonderheden te vertellen. Ze noemen STRACKÉ een stille brave man door iedereen graag gezien. Hij was eenvoudig en gemoedelijk in de omgang en hield niet van drukdoenerij. Met zijn geburen sprak hij Oostends dat hij al sinds zijn zestiende jaar rond zich gehoord had. Hij werkte in zijn tuin en ging geregeld wandelen (allicht in het Maria-Hendrikapark) met die fraaie wandelstok van dat glorieuze portret.

Af en toe kreeg STRACKÉ bezoek van blijkbaar welgestelde personen die per auto toekwamen. Misschien ook van zijn dochter Augustine die sinds 1921 in Vorst woonde waar haar man, Henri DIEGEL op 13 juni 1923 gestorven was. Vermoedelijk bestonden er hartelijke betrekkingen tussen vader en dochter. STRACKÉ zelf vermeldt in zijn autobiografie alleen haar geboorte.

En in de Verlaatstraat sleepten de laatste jaren van de gewezen hotelier zich voort. Geleidelijk verslechterde niet alleen de lichamelijke maar ook de financiële toestand van STRACKÉ. Volgens verscheidene bronnen had hij in zijn gerekte levensavond zijn bezittingen zo goed als opgebruikt. Het einde van dat lange actieve leven was verdrietig.

"La vieillesse ne lui fut guère propice", schrijft Le Phare in het nr van 2 oktober 1935. "Elle fut marquée de pénibles soucis matériels que pouvaient à peine atténuer les soins dévoués d'un gouvernante qui n'avait pas voulu abandonner le maître dans l'adversité". In datzelfde stuk noteert de journalist over STRACKÉ "alidité pendant quatre ans" wat een langdurige ziekte suggereert.

August STRACKÉ stierf in zijn woning Verlaatstraat 9 omstreeks 2 uur in de morgen op dinsdag 24 september 1935. Hij was toen 89 jaar en 8 maanden oud. Zijn dochter, ongetwijfeld van zijn naderend levenseinde tijdig verwittigd, was die morgen bij de aangevers van het overlijden. De tweede aangever was Samuel LASAT, een 35 jarige metselaar, geboortig van Vlissegem. Hij was de naaste buur van STRACKÉ. Ook van en over die LASAT heb ik geen informatie meer kunnen verkrijgen.

In de lokale bladen verschenen tamelijk uitvoerige in memoriams nl. in L'Echo d'Ostende 25.09-28.09 en vooral 2.10.1935 - Le Littoral 28.09.1935 - Le Phare 2.10.1935 en De Zeewacht 28.09 en 5.10.1935. Ze bevatten een overzicht van STRACKÉS loopbaan, lofwoorden voor zijn persoonlijkheid en bijzonderheden over zijn begrafenis. Ook hier stoten we op onjuistheden en zelfs tegenstrijdigheden. Maar dat is niet ongewoon in de berichtgeving. Het uitvoerigst curriculum vitæ van STRACKÉ vinden we in Le Littoral en in De Zeewacht. De anonieme journalisten putten daarbij overvloedig uit STRACKÉS autobiografie.

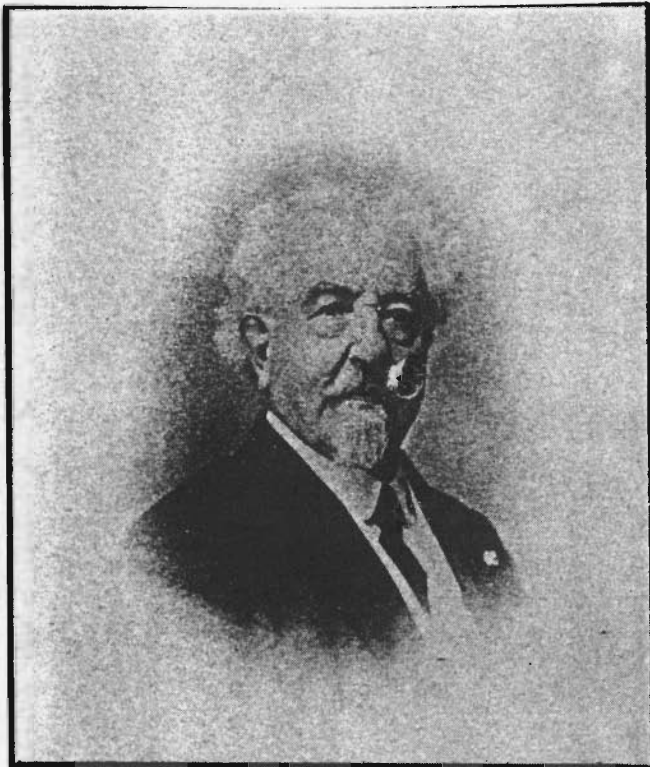
De Franstalige bladen zingen onvermengd de lof van STRACKÉ. In zijn eerste (kort) in memoriam onderstreept L'Echo dat STRACKÉ wars was van politiek gekonkel en hooggeschat werd bij de internationale hoteliersbond. Voor Le Littoral was STRACKÉ een pionier en een mecenas voor zijn adoptiefstad - een nobel man, gedienschtig, edelmoedig.

Le Phare hemelt hem het meest op in een dubbele bijdrage (in hetzelfde nr van 2.10.1935) die een heel persoonlijk accent draagt. In de twee stukken wordt herinnerd aan het proces Oscar HELSMOORTEL (juni 1915) waarbij STRACKÉ het leven van die kolenhandelaar zou gered hebben, een bewering die helemaal niet strookte met een andere belangrijke informatiebron, zoals ik vroeger heb aangetoond. Het eerste stuk plaatst STRACKÉS hoedanigheden in reliëf : hij was enthousiast, scherpzinnig, van een bezonnen durf die hem in staat stelde nieuwe wegen op te gaan. Zijn bevoegdheid op het gebied van het hotelbedrijf was al lang bekend in het buitenland. En de journalist illustreert dat.

Op een winteravond in 1906, vertelt onze reporter, pas terug van een reis door de Karpaten, bevonden we ons in een hotelhal in

Unter den Linden in Berlijn. De oude hotelhouder de naam Oostende noterend toen wij ons inschreven, vroeg ineens naar "CHTRAKKE" (sic), een jeugdvriend. Of we hem kenden? Toen we hem zeiden dat STRACKÉ het ver gebracht had en dat hij in de achting stond van de koninklijke familie, was hij tot schreiens ontroerd. Zonder zekerheid daarover te hebben vermoed ik dat die Berlijnse hotelhouder Lorenz ADLON was, de jeugdvriend van STRACKÉ toen deze nog kegelzetter was in Heidelberger Fass in 1858 en 1859.

Bij al die wierook laat De Zeewacht (28.09.1935) een gedempte kritische noot horen. De anonieme journalist - het kan A. ELLEBOUDT zijn - beëindigt de schets van STRACKÉ's levensloop met een dubbele opmerking. Na genoteerd te hebben dat hij onder de oorlog ('14-'18) al zijn materieel ter beschikking van het Rode Kruis had gesteld, voegt hij eraan toe: "later werd zijn handelwijze ten onrechte beknipt". Onze kranteman schaart zich dus niet aan de kant van de bekniptelaars maar laat verstaan dat er geroddeld werd. Waarover? Waarom? Hij geeft geen verklaring. Twee zinnen verder geneest en slaat hij. Hij zegt: "Aug. STRACKÉ was 'n rechtschapen man die bewust was van het werk dat hij geleverd had om in de samenleving tot een hogere stand te komen en daarom misschien wel te veel met de eer gediend was". Dat betreft dus de ijdelheid van STRACKÉ, een menselijke eigenschap die hem inderdaad niet vreemd was.

A. STRACKÉ
foto op zijn "doodsantje"
verz. O. VILAIN

En nu de begrafenis. Ook daarover vernemen we misleidende en eigenaardige dingen. In zijn nr 28 van september 1935, d.w.z. daags na de begrafenis, meldt L'Echo d'Ostende: "Le service funèbre et l'inhumation ont eu lieu dans l'intimité". Je wrijft je ogen uit als je dat leest want op 2.10. publiceert dezelfde krant een uitgebreid verslag, veruit het degelijkste van alle, over de plechtigheid. In de inleiding daarvan herstelt L'Echo zijn vergissing aldus: "...malgré que celles-ci (nl. les funérailles) devaient être intimes, beaucoup de monde avait tenu à y assister...".

Er is nog meer tegenstrijdigheid. In het tweede stuk van Le Phare (Mort de M. STRACKÉ) lezen we aan het slot "ce généreux bienfaiteur et donateur a été bien oublié le jour de son enterrement". Anderzijds besluit de reporter van Le Littoral zijn in memoriam aldus: En

assistant à ces funérailles qui n'avaient pourtant reçu aucune publicité nous avons été émus en voyant l'élite d'Ostende venir rendre hommage à l'homme de bien qui venait de disparaître. De nombreuses couronnes témoignaient aussi de gratitude cachée". Het is blijkbaar de bedoeling geweest de begrafenis in alle stilte te houden want er werden geen doodsbriefjes rondgestuurd, wat ook

bevestigd wordt door de Zeewacht (5.10.1935) : ...had de omgeving van de aflijvige eraan gedacht om een doodsbericht uit te zenden... voorzeker zou er in de kerk geen plaatsje vrij geweest zijn".

Onthutsend en tegelijk veelzeggend is een ander mededeling van Le Phare (2.10.1935, het eerste stuk). Onze anonieme journalist beweert daar dat de begrafenisplechtigheid in grote mate mogelijk werd gemaakt door de tussenkomst van de ex-president van de Oostendse hoteliersbond die het initiatief nam om een collecte te houden onder de oud-collega's van de overledene. Daaruit moeten wij besluiten dat STRACKÉ financieel aan de grond zat. Dat hij de laatste 15 jaar van zijn lang leven zijn geld en goed had opgemaakt. Anderzijds wordt dat bevestigd door het feit (mij uit privé-bron meegedeeld) dat zijn dochter Augustine in 1936 de nalatenschap van haar vader verzaakte hoogst waarschijnlijk omdat die deficitair was.

Gestorven op dinsdag 24 september 1935 werd STRACKÉ de vrijdag daarop, 27 september, begraven. Als bewoner van de Verlaatstraat behoorde hij tot de parochie van Sinte-Catharina (Conterdam). De lijkdienst werd echter gehouden in de St. Pieter en Pauluskerk, ongetwijfeld op aandringen van de Oostendse hoteliersbond.

Van de plechtigheid geven L'Echo (2.10.1935) en de Zeewacht (5.10.1935) een ampel verslag. Het eerste is omstandiger en zakelijker en bevat de lijkrede uitgesproken door de heer Michel DE COSTER.

Dat van de Zeewacht was ingestuurd door een Oostendenaar "vriend en bewonderaar van STRACKÉ" en is nogal sentimenteel. De onbekende gelegenheidsschrijver wijst op de zeldzaamheid van een lijkstoet door "'t Bosje" en probeert een poëtische stemming op die zachte septembermorgen op te roepen. Hij noteert dat de lijkstoet, met bloemenkransen beladen, door het Hazegras trok voorbij de plaats waar STRACKÉ zijn loopbaan begonnen was. Naarmate de stoet de stad naderde, sloten vele stadsgenoten zich aan. Tot zover de Zeewacht.

Ik volg nu verder het verslag van L'Echo. "...de nombreuses couronnes et fleurs avaient été envoyées..." Het Internationaler Verein, de Oostendse hoteliersbond en het Oostends gemeentebestuur hadden voor een bloemenkrans gezorgd.

De rouw werd geleid door de heer RAU. Is dat een familielid van de kant van STRACKÉ's eerste vrouw? Is dat de koper van STRACKÉ's oesterput? Ik heb het niet kunnen uitmaken. Bij de familie, waartoe in de eerste plaats Augustine STRACKÉ behoorde, had zich de heer RUPP uit Ligneville (sic) aangesloten, al jaren bevriend met STRACKÉ. (Waarschijnlijk is hier Lunéville bedoeld, ca. 25 km oostelijk van Nancy, in Lotharingen). Ook van die man weet ik niets af.

Het stadsbestuur was vertegenwoordigd door burgemeester MOREAUX, schepenen VAN VLAANDEREN, stadssecretaris SURMONT en A. VROOME, ceremoniemeester van de stad. De wereld van het hotelbedrijf door de voorzitter van de nationale hoteliersbond, door de voorzitter van de Gentse hoteliersbond en door de leden van de Oostendse bond en vele andere personaliteiten.

Na de dienst werd het lijk naar het kerkhof aan de Nieuwpoortse Steenweg gevoerd. Vóór de familiegrafkelder hield Michel DE COSTER, voorzitter van de hoteliersbond een rede waarin hij op beknopte en persoonlijke wijze een betrouwbaar levensbeeld van STRACKÉ schetste. Ik licht er het volgende uit. "Hij was een voorbeeld,

zei de spreker, voor onze vereniging zowel door zijn bevoegdheid als hotelhouder als door zijn innerlijke kwaliteiten. Hij was een volmaakte 19de eeuwse hotelier...altijd onberispelijk gekleed... als een burchtheer zijn gasten onthaldend, met bloemen voor de dames en voor ieder een vriendelijk welkomstwoord. Die verfijnde hoffelijkheid en die oprechte dienstvaardigheid bezorgden hem de vriendschap van de koninklijke familie, vriendschap die de zonnestraal was in zijn leven". Mevr. DIEGEL, alias Augustine STRACKÉ, dankte bewogen.

Zo eindigde dat rijkge vulde leven van de arme kegelzetter uit Mainz. Na 45 jaar geschitterd te hebben in de zakenwereld werd hij door de oorlog en zijn nasleep in de schaduw verdrongen. In de eenzaamheid gestorven werd hij tenslotte met veel eerbetoon begraven. Bovendien werd hem een blijvend eerbewijs gebracht. Op 24 januari 1936 besliste het schepencollege een straat te noemen naar de energieke hotelier die Oostende zoveel diensten bewezen had. Inderdaad werd toen de Uitzichtstraat, die de Boude-
wijnstraat met de Kaaistraat verbond, gewijzigd in August Stracké-
straat.

STRACKÉ verdiende dat gebaar van piëteit vanwege zijn adoptiefstad. Zijn leuze, die hij aan het slot van zijn autobiografie met fierheid aanhaalt : "travail mène au but", heeft hij ten overvloede waar gemaakt. Door onverdroten arbeid heeft hij inderdaad zijn doel bereikt.

Het kleine dappere kegelzettertje dat met de rusteloze inzet van uitzonderlijke talenten tenslotte een hotelhouder werd van internationaal formaat, blijft een Oostends boegbeeld van de Belle Epoque.

THEMATENTOONSTELLINGEN

De tentoonstelling over "Kinderspeelgoed van voor 1960" kan nog een laatste maal bezocht worden op zaterdag 6 februari.

Op 13 februari start de tentoonstelling "LUCHTVAART TE OOSTENDE".

Aan de hand van documenten, tijdschriften, boeken en vooral foto's zal een overzicht gegeven worden van de Oostendse luchtvaartgeschiedenis van 1909 tot heden, met het accent op "de vergane glorie van de luchthaven van Stene".

Ons bestuurslid, de heer Walter MAJOR, staat in voor de organisatie.

HET VERZET AAN ONZE KUST

A. MAERTENS, onderluitenant-leerling aan de Koninklijke Militaire School te Brussel promoveerde in 1982 met een proefschrift over : HET GEHEIM LEGER EN DE ZONE III SECTOR BRUGGE-OOSTENDE van 1940 tot aan de bevrijding. (Bron : Het Geheim Leger. 1940-1944. Uitgave J. Verbeke en Co Gent, 1986, 334 blz.)

Bij dezelfde uitgeverij J. Verbeke en Co te gent komt te verschijnen : NIET LANGER GEHEIM door Kolonel S.B.H. Guy VAN POUCKE, de clandestiene organisatie en operaties in het Kustgebied en Noord-West-Vlaanderen van het Geheim Leger - Zone III - Sector Brugge-Oostende.

De Westvlaming Kolonel S.B.H. Guy VAN POUCKE steunde voor deze detailstudie op een 100-tal nooit voordien gepubliceerde documenten die hij na een jarenlange navorsing bijeen kon brengen.

Eindelijk een stap in de goede richting want wie hoorde ooit over de organisatie en de actie van het Geheim Leger aan de Kust. Ik herinner me voor het eerst iets over dit onderwerp gezien te hebben op een tentoonstelling over "Het Verzet in Europa" die liep in het Britse War-museum te Londen. (Tijdschrift De Plate, 14de jaargang, nr 1/1985 blz 21 en 22).

J.B. DREESEN

OOSTENDE IN 1835 : REISEBRIEFEN AUS BELGIEN
van DR. JOH. WILH. LOEBELL*

...Die Stadt ist schlecht gebaut un hat ein weit ärmlicheres Ansehn, man sieht wenig oder keine Spuren van Wolhabenheit und Behaglichkeit der Einwohner. Ich glaubte wenigstens allerlei Vergnügungsanstalten und Unterhaltungsörter als Speculationen auf die Börsen der vielen Engländer, die sich in den Sommermonaten des Seebads wegen hier aufhalten, zu finden, allein vergebens habe ich nach solchen Orten umhergespäht, wo man sich und anderen die quälende Langeweile des Badelebens einigermassen verstecken und bemänteln kann.

Ostende besisst, vermöge seiner geographischen Lage und seines Hafens, noch immer unverächtliche Vortheile für Schifffahrt und Handel. Der Zugang zu dem Hafen is leicht und auch in der Jahreszeit möglich, wo die Flüsse gefroren sind, der Aufenthalt in den Bassins völlig sicher. Den Nachtheilen, welche Ebbe und Fluth durch Veränderungen in der Riefe des Jahrwassers und des Hafens selbst hervorbringen, hat man längst entgegenzuwirken gestrebt. Die früheren Versuche waren vereinzelt und unsicher, und brachten gewöhnlich nur die Vertauschung eines Uebels mit einem andern hervor, aber unter Napoleon wurden grossartigers und auf ein besseres System gegründete Arbeiten vorgenommen. Andere zur Vervollständigung derselben dienende sind von der gegenwärtigen Regierung angeordnet worden; von ihrer Vollendung erwartet man die gänzliche Ueberwindung der bisher noch obwaltenden Schwierigkeiten.

Die Eifersucht, welche die von Kaiser Karl V für den Verkehr mit Indien hier errichtete Handelsgesellschaft bei den Holländern erregte, der Streit, den sie darüber erhoben, die Mühe, die sie sich gaben, ihre Aufhebung zu bewirken, zeugen für die Bedeutung, die ein von hier aus mit Geschick und Einsicht betriebener Handelsverkehr hätte gewinnen können. Der Handel von Ostende ruhte hierauf bis zum americanischen Kriege. Als in diesem Holland, mehr von politischer Leidenschaftlichkeit fortgerissen, als seinen Handelsinteressen gemäss, sich zu den Feinden seines alten Bundesgenossen gesellt hatte, war weit und breit kein neutraler Hafen als Ostende, und da die österreichische Regierung für diesen Fall schon einige Massregeln ergriffen hatte, so kam die hiesige Schifffahrt für die Kriegsjahr in grosse Aufnahme.

Im Jahre	1777	liefen ein	59	Ostend	Schiffe		
"	"	1779	"	"	358	"	"
"	"	1780	"	"	886	"	"

So schnell liesz aber auch dieser vorübergehende Schwung wieder nach, dasz von Schiffen aller Art, einheimischen und auswärtigen,

im Jahre 1782 einliefen 2.636, und
" " 1783 " 1.694;

obschon erst im Herbst dieses lesztern Jahres die Präliminarien zwischen England und Holland unterzeichnet worden waren. Dass Ostende's Handel indess nicht ganz wieder auf seinen vorigen Standpunkt sank, hatte es dem Kaiser Joseph zu verdanken, der es schon 1781 zu einem Freihafen machte. Dadurch blieb der hiefige Verkehr auch nach dem Frieden zwei bis drei mal so bedeutend, als er vor dem Ausbruche des Krieges gewesen war, und schon fing er an, sich zusehends wieder zu heben, als die französische Revolution jede begonnene Anknüpfung wieder zerrisz. Während der Republik und des Kaiserreichs benusste man alle Gelegenheiten, die sich zu Unternehmungen darboten, aber bei dem schwankenden Zustande und dem schnellen Wechsel der Verhältnisse wurde etwaniger Gewinn durch einen folgenden Verlust wieder aufgehoben. Nach dem Sturze Napoleons konnte sich Ostende neben den holländischen Seeplaszen und dem aufblühenden Antwerpen vollends nicht halten, und die meisten hiesigen Schiffe wurden in diese Häfen geschickt. Der Fischfang, von dem man etwas erwartete, hob sich nicht, und Ostende sah sich auf einigen Rüstenverkehr, einigen Handel mit Salz und Holz, und auf die englischen Paquetbote und Dampfschiffe beschränkt. Die Revolution hat hier fast gar keine Veränderung hervorgebracht. Denn im Jahre 1829 liefen ein 539 Schiffe, und
" " 1834 " " 558 " dagegen
" " 1832 " " 972 "

welche vorübergehende Zunahme nur der damaligen Lage Antwerpens zuzuschreiben ist.

Doch scheinen Manchen die oben angegebenen Vortheile der Lage und des Hafens so Grosz, dasz sie die Hoffnung, den hiesigen Handel wieder mehr aufleben zu sehen, noch nicht aufgeben. Sie erwarten dies besonders von der Eisenbahn, wenn diese ein mal bis zur deutschen Gränze vollendet sein, und ein Zweig derselben, nach dem 1834 gegebenen Gesetze, bis hieher laufen wird...

* uitg. Berlin, 1837.

IN DIT NUMMER

- blz. 40 : D. FARASYN : Oostendse huisnummers.
- blz. 42 : N. HOSTYN : Boekbespreking; Oud Oostende in Beeld.
- blz. 43 : E. LIETARD : Oostendse numismatiek.
- blz. 44 : A. CASIER : Oostendse muziekgeschiedenis - XXXVI.
- blz. 45 : D. VERSTRAETE : William Goold.
- blz. 49 : R. LEROY : Opgenomen muziek en lied uit Oostende en omgeving - collectie Ostendiana.
- blz. 52 : A. VAN ISEGHEM : Boekbespreking; Het vroegere Mariakerke en Oostende.
- blz. 53 : N. HOSTYN : Jan De Clerck, kunstschilder (5).
- blz. 54 : O. VILAIN : De taalkwestie in de gemeenteraad.
- blz. 55 : J. KLAUSING : Een liedje over de Kapellestraat.
- blz. 56 : G. BILLIET : Laatste jaren en dood van August Stracké.
- blz. 63 : J.B. DREESEN : Boekbespreking ;Het verzet aan onze kust.
- blz. 64 : J.H. LOEBELL : Reisebriefe aus Belgien.

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

Emile Bulcke herdacht

De Oostendse heemkring De Plate en het stadsbestuur onthullen een gedenkplaat Emile Bulcke aan het laatste woonhuis van de kunstschilder, Leon Spilliaertstraat 55. Op zaterdag 21 november wordt tevens een retrospectieve tentoonstelling met werken van deze meester geopend in het stedelijk Museum voor Schone Kunsten